

Kutya - gazda kapcsolat

Danka Csilla

A háziiasítás óta eltelt évek során jelentősen megváltozott a szerep amit a kutyák játszanak az emberek életében. A korai időkben a vadászat hatásosságának növelése és az otthon védelme volt a fő feladat, nem volt érzelmi kötődés, mindkét fél kivette a maga részét a feladatból, majd a haszomból. Az idő múlásával egyre több -féle feladat ellátására váltak alkalmassá az állatok, gyakran adódott eset mikor a gazda élete (esetleg másoké is) múltott a kutyán, mint a szánhúzóok esetében. Még a vallásban is szerepet kaptak, mint például a Hinduizmus esetében, ahol a halál angyalának hírnökeként, és a Mennyek kapujának őrzőjeként tekintenek rá. Ezzel szemben az iszlám hagyományok szerint tisztátalan állatnak számít, ezért a muszlimok nemigen tartanak kutyát házi kedvencként.

Napjainkban a kapcsolat jóval szorosabbra fűződött mint amilyen régen, vagy mint amilyen akár néhány generációval ezelőtt volt, és jelentősebb hangsúlyt kapnak az érzelmi vonatkozások a funkcióval szemben. Ennek oka lehet, hogy a mai „rohanó világunkban” az embereknek szüksége van egy megbízható társra, egy barátira, aki képes feltétel nélkül szeretetet adni.

A kutya tartás felelősséggel, anyagi vonzattal járó időigényes feladat, ami azonban bőségesen megtérülhet. Mindez csak a kialakult kapcsolaton múlik.

A kötődés érzelmi adok-kapok oldalán kívül nem elhanyagolható, az állattartás fenntartotta mentális és fizikai egészség. Kutatások alapján kiderült, hogy az állattartás csökkenti a stresszt, a vérnyomást, a szívroham valószínűségét, és a depresszióét. Mindez összefügg azzal, hogy az állattal való foglalkozás nagyobb fizikai aktivitást igényel, és ez a plusz mozgás jótékonyan hat a gazda egészségére, ezzel együtt nyitottabbá is válik, könnyebben ismerkedik. (M. C. Dotson et al. 2008)

Egy vizsgálatban a kutya tartás fő okainak az alábbiakat jelölték meg: (Hirchman 1994)

A gazda egyéniségének kivetülése, díszítő elem, státusz szimbólum, hobbi, munka eszköz, ember-pótlék.

A kutyák megváltozott helyzete jól nyomon követhető a kutyákkal kapcsolatos szolgáltatások és egyéb kiadások növekedésének mértékével.

Egyre többféle kelléket kínálnak, az ételmezési kínálat is óriásira bővült, mindezeket gyakran speciális, direkt kisállat termékeket forgalmazó boltokban árulják. Ehhez jönnek még az állatorvosi szolgáltatások, a különböző kutyakozmetikák, az „edzőtermek” amik a kutyák megmozgatására specializálódtak, a kutya panziók stb.

Mit is ad a kutya a törődésért cserébe? A választ hét pontban adta meg egy kutató csoport.

Lehetőséget gyermeknek és játékosnak lenni, közelebb kerülni a természethez, gondoskodó és önfeláldozó lenni, szülőként viselkedni. Ihletést és tanulási lehetőséget, más emberekhez fűződő viszony erősítésének lehetőségét valamint a kényelem és a nyugalom érzését. (Holbrook et al. 2001)

Milyen dimenziói lehetnek a kötődésnek? Ezt vizsgálták Amerikában egy kérdőíves felmérés segítségével. (A különböző állításokat, amik a dimenziók gyakorlati példái voltak, 1-5 terjedő pontszámmal kellett ellátni, annak függvényében mennyire érzi igaznak magára a tulajdonos.) (M. C. Dotson et al. 2008)

1, Szimbiotikus kapcsolat, amelyben a gazda boldogabb, kevésbé magányos, biztonságban érzi magát, míg kutyáját emberként (esetleg gyerekként) kezeli és megfelelően gondozza, táplálja és

foglalkozik vele. (minél nagyobb az elért pontszám annál inkább igazak a fentiek)

2, Kutya orientált én-kép, ebben az esetben a kutya egyrészt a gazda kivetülése, másrészt a legjobb barátja. (ki ne tartaná magát a saját barátságára legérdemesebbnek? -szerző) Ez az aspektus felel meg legjobban annak az elképzelésnek is, miszerint a kutyák hasonlítanak gazdáikra mind külső mind belső jegyekben. (a gazda talán eleve úgy választ kutyát, hogy az nagy valószínűséggel megfeleljen ennek a szerepnek, más lehetőség, hogy a kölcsönös egymásra hatás okozza ezt. -szerző) Azt viszont, hogy a hasonlóság mértéke függne az együtt töltött időtől cáfolták (M.M. Roy et al. ?) (minél nagyobb az elért pontszám, annál inkább igazak a fentebb elmondottak)

3, Az antropomorfizálás esetében a kutyát inkább embernek tekintik semmint állatnak. Gyakran kezelik családtagként (pl.: gyermek), sok esetben beszélnek hozzá úgy, ahogy gyerekekkel szokás. (minél nagyobb az elért pontszám annál erősebb az antropomorfizálás)

4, Ennek az aspektusnak a középpontjában a kutya tartásnak köszönhető megnövekedett mozgás mennyiség áll. Ez hordozza a kutya tartó számára legtöbb egészségügyi előnyt. (minél nagyobb az elért pontszám, annál inkább meghatározó a gazdának a plusz mozgás, amit a kutyával való törődés jelent)

5, A „határvonalak” dimenzió mutatja meg, hogy a gazda mennyire korlátozza kutyáját abban amit az tenni akar. Amelyik gazdánál erőteljes megengedő magatartás figyelhető meg, ők vágnak a leginkább a kutya szeretetére, ők azok akik az egyik legtöbb anyagi forrást áldozzák kedvenceikre. (minél nagyobb az elért pontszám, annál kevésbé szab gátat a kutya önálló cselekvésének)

6, Speciális ráfordítás. Ez a dimenzió a gazda kötődését a pénztárcáján keresztül méri. Vagyis azt, hogy mennyire befolyásolja a gazda vásárlási szokásait a háztartásban élő kutya, illetve mennyit fordít rá. (minél nagyobb az elért pontszám, annál több pénzt fordít az állatára)

7, Alkalmazkodás az élet számos területén mint például a lakóhely, az autó stb. megválasztása, a ház vagy a kert berendezése... (minél nagyobb az elért pontszám, annál alkalmazkodóképesebb a gazda)

Ezen dimenziók alapján végeztek összehasonlításokat különböző szempontok szerint, a következő eredményekkel.

Az emberi paramétereiket figyelembe véve:

A nők, ahogyan sejthető is, átlagosan minden dimenzióban felülmúlták a férfiakat. A várttal ellentétben a háztartás bevétele és az anyagi jellegű dimenziók között nem volt szignifikáns összefüggés. Ez azt is jelenti, hogy egyes esetekben a szerényebb keresetű emberek is sokat fordítanak kedvencük jólétére, és vice versa. A dimenziók életkorra fordítottan változnak, vagyis a fiatalabbak (26- 35 év közöttiek) érték el a legmagasabb pontszámokat. Némileg meglepő, hogy az idősek szorosabb szabályokat tartatnak be a kutyáikkal és kevésbé antropomorfizálják őket mint a középkorúak vagy a fiatalok. Hogy a gazda házassága befolyásolja-e a kapcsolatot a kutyájával, arról megoszlanak a vélemények. Jelen tanulmány szerint erőteljesebb a szimbiotikus kapcsolat az egyedülállóknál, mint a házastárral élők esetében. Szintén meglepő, hogy a gyermektelen családokban nem magasabb az antropológizálás mértéke mint a gyermekes családokban. Az iskolázottsággal kapcsolatban kiderült, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők között nagyobb aránya van mind a szimbiota mind pedig az antroporfizáló aspektusnak, ugyanez igaz a testmozgással kapcsolatban.

A kutya paramétereit figyelembe véve:

A fajtatiszta kutyák birtokosai hajlamosabb tágabb korlátokat engedni kedvenceiknek, jellemzőbb rájuk, hogy a kutyát a személyiségük kivetülésének tartásuk valamint alkalmazkodóképesebbek mint a keverék kutyák tulajdonosai. A közösen eltöltött évek számával növekszik a kapcsolat erőssége, az antropomorfizálás és a kapcsolat szimbiotikus dimenziója is

kifejezettebbé válik. (M. C. Dotson et al. 2008)

A kutya és az ember közötti kapcsolatot a komplexitása és az elfogultság miatt szinte lehetetlen hipotézisek felállításával és cáfolásával leírni. (-szerző)

irodalom jegyzék:

- M.J. Dotson, E.M. Hyatt, Understanding dog-human companionship, Journal of Bussines Research 61 (2008) 457-466
- M. M. Roy and N. J. S. Christenfeld, Do dogs Resemble their Owners?, Research report
- Wikipedia, the free encyclopedia - Dog